ECLI:LV:AT:2021:0512.C29362320.6.L
Lieta Nr. C29362320, SPC-23/2021
Civillietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2021.gada 12.maijā

Senāts šādā sastāvā:
senatore referente Zane Pētersone,
senatore Anita Čerņavska,
senators Normunds Salenieks

izskatīja rakstveida procesā Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta virsprokurora protestu par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2020.gada 14.augusta lēmumu lietā Maksātnespējas kontroles dienesta sūdzībā par maksātnespējīgās SIA „Baltic Polymers" kreditoru sapulces lēmumu atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Maksātnespējas kontroles dienests 2020.gada 31.jūlijā iesniedza Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā sūdzību, lūdzot atcelt maksātnespējīgās SIA „Baltic Polymers" 2020.gada 13.jūlija kreditoru sapulces lēmumus, ar kuriem apstiprināti šādi maksātnespējas procesa izdevumi:

1) par tiesvedības monitoringu 0,90 *euro* apmērā (turpmāk – lēmums Nr. 1);

2) par apsardzes pakalpojumiem 2020.gada jūlijā 1,76 *euro* apmērā (turpmāk – lēmums Nr. 3) un apsardzes pakalpojumiem laika posmā no 2020.gada janvāra līdz 2020.gada jūnijam 9,60 *euro* apmērā (turpmāk – lēmums Nr. 5);

3) par grāmatvedības pakalpojumiem laika posmā no 2019.gada janvāra līdz 2019.gada decembrim 91,84 *euro* apmērā (turpmāk – lēmums Nr. 13) un grāmatvedības pakalpojumiem laika posmā no 2018.gada maija līdz 2018.gada decembrim 61,23 *euro* apmērā (turpmāk – lēmums Nr. 20);

4) par pasta pakalpojumiem laika posmā no 2019.gada marta līdz 2019.gada jūnijam 18,25 *euro* apmērā (turpmāk – lēmums Nr. 17) un pasta pakalpojumiem laika posmā no 2018.gada jūlija līdz 2018.gada augustam 44,65 *euro* apmērā (turpmāk – lēmums Nr. 24);

6) par degvielas pakalpojumiem laika posmā no 2019.gada marta līdz 2019.gada decembrim 21,65 *euro* apmērā (turpmāk – lēmums Nr. 18) un degvielas pakalpojumiem laika posmā no 2018.gada maija līdz 2018.gada novembrim 25,68 *euro* apmērā (turpmāk – lēmums Nr. 25).

Sūdzībā norādīti šādi apstākļi.

[1.1] Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2018.gada 15.maija spriedumu pasludināts SIA „Baltic Polymers" maksātnespējas process un par tās maksātnespējas procesa administratori iecelta Baiba Didrihsone.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 73.panta devīto un desmito daļu administratore iekļāva Maksātnespējas kontroles dienestu parādnieces 2018.gada 20.decembra kreditoru prasījumu reģistrā ar 25 698,60 *euro* kreditora prasījumu.

[1.2] 2020.gada 13.jūlijā notika parādnieces kreditoru sapulce, kurā, Maksātnespējas kontroles dienestam un Valsts ieņēmumu dienestam balsojot „Pret", AS „Citadele banka" un SIA „Citadele līzings un faktorings" balsojot „Par", citu starpā pieņemti lēmumi par šādu maksātnespējas procesa izdevumu apstiprināšanu:

1) tiesvedību monitorings 0,90 *euro* (lēmums Nr. 1);

2) apsardzes pakalpojumu izdevumi 2020.gada jūlijā 1,76 *euro* (lēmums Nr. 3);

3) apsardzes pakalpojumu izdevumi par laika posmu no 2020.gada janvāra līdz 2020.gada jūnijam 9,60 *euro* (lēmums Nr. 5);

4) grāmatvedības pakalpojumu izdevumi par laika posmu no 2019.gada janvāra līdz decembrim 91,84 *euro* (lēmums Nr. 13);

5) pasta pakalpojumu izdevumi par laika posmu no 2019.gada marta līdz 2019.gada jūnijam 18,25 *euro* (lēmums Nr. 17);

6) degvielas pakalpojumu izdevumi par laika posmu no 2019.gada marta līdz 2019.gada decembrim 21,65 *euro* (lēmums Nr. 18);

7) grāmatvedības pakalpojumu izdevumi par laika posmu no 2018.gada maija līdz 2018.gada decembrim 61,23 *euro* (lēmums Nr. 20);

8) pasta pakalpojumu izdevumi par laika posmu no 2018.gada jūlija līdz 2018.gada augustam 44,65 *euro* (lēmums Nr. 24);

9) degvielas pakalpojumu izdevumi par laika posmu no 2018.gada maija līdz 2018.gada novembrim 25,68 *euro* (lēmums Nr. 25).

Ar iepriekšminētajiem kreditoru sapulces lēmumiem apstiprināti maksātnespējīgās SIA „Baltic Polymers" maksātnespējas procesa izdevumi 275,56 *euro* kopējā apmērā.

[1.3] Minētie lēmumi par maksātnespējas procesa izdevumu apstiprināšanu ir pretrunā Maksātnespējas likuma 1.pantā ietvertajam maksātnespējas procesa mērķim un neatbilst kreditoru kopuma interesēm, jo nepamatotu maksātnespējas procesa izmaksu apstiprināšana proporcionāli samazina visiem kreditoriem atgūstamo prasījumu apmēru. Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 170.panta otrās daļas 10.punktu juridiskās personas maksātnespējas procesa izmaksās pieļaujams ietvert tikai tādus izdevumus, kuri ir pamatoti un saistīti ar konkrētā maksātnespējas procesa nodrošināšanu, proti, kurus iespējams attiecināt uz konkrētā maksātnespējas procesa nodrošināšanu. Administratoram jānodrošina caurskatāmība norādīto izdevumu uzskaitē un maksātnespējas procesa izmaksas pamatojošo dokumentu pieejamība maksātnespējas procesa lietā.

Administratore kreditorus pirms sapulces sākuma iepazīstināja ar parādnieces maksātnespējas procesa izdevumus pamatojošiem dokumentiem, tomēr, tos izvērtējot, konstatēts, ka rēķini, čeki un pavadzīmes nav attiecināmi uz parādnieces maksātnespējas procesu. Tie nav izrakstīti uz SIA „Baltic Polymers" vārda.

[1.4] Maksātnespējīgās SIA „Baltic Polymers" mantas pārdošanas plānā norādīts, ka 2018.gada 19.jūlijā parādnieces manta sastāvēja tikai no ieķīlātās mantas, tātad degvielas izdevumi ir attiecināmi tieši uz ieķīlātās mantas apsekošanu. Šādi izdevumi nenodrošinātajiem kreditoriem nav jāsedz, jo tie ir sedzami no naudas līdzekļiem, kas iegūti, atsavinot ieķīlāto mantu, kā tas izriet no Maksātnespējas likuma 116.panta, saskaņā ar kuru administrators par ieķīlātās mantas pārdošanu vienojas ar nodrošināto kreditoru.

[1.5] Ja saistībā ar šo izdevumu (apsardze, grāmatvedības pakalpojumi, tiesvedību monitorings, degvielas pakalpojumi) raksturu tos nav iespējams attiecināt uz konkrēto maksātnespējas procesu, neatkarīgi no izpratnes par šo izdevumu samērīgumu tos maksātnespējas procesa izdevumos iekļaut nav

pieļaujams un administratoram tie ir jāsedz no saviem naudas līdzekļiem.

Norādītie izdevumi ir saistīti ar administratores prakses vietu Maksātnespējas likuma 170.panta otrās daļas 10.punkta izpratnē.

[2] Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2020.gada 14.augusta lēmumu sūdzība apmierināta daļēji. Tiesa nolēma atcelt maksātnespējīgās SIA „Baltic Polymers" 2020.gada 13.jūlija kreditoru sapulces lēmumus Nr. 3 un Nr. 5 par apsardzes pakalpojumu izdevumiem, bet par pārējo lēmumu (Nr. 1, Nr. 13, Nr. 17, Nr. 18, Nr. 20, Nr. 24 un Nr. 25) atcelšanu sūdzību noraidīja.

Lēmums attiecībā uz lēmumiem Nr. 1, Nr. 13, Nr. 18, Nr. 20 un Nr. 25 par tiesvedību monitoringa, grāmatvedības pakalpojumu un degvielas izdevumiem pamatots ar šādiem motīviem.

[2.1] Kreditoru sapulcē pieņem lēmumu par maksātnespējas procesa izdevumu apstiprināšanu. Par kreditoru kopuma interesēm atbilstošu lēmumu nedrīkst uzskatīt jebkuru lēmumu, par kuru ir nobalsojis kreditoru vairākums, jo kreditoru intereses ir objektīvs, nevis subjektīvs lielums. Kreditoru kopuma intereses ir jānoskaidro, izvērtējot lēmuma pieņemšanas faktiskos un tiesiskos apstākļus un noskaidrojot, kāda rīcība objektīvi vislabāk varētu veicināt kreditoru likumisko interešu ievērošanu.

Tādējādi tiesai saskaņā ar Maksātnespējas likuma 170.panta otrās daļas 10.punktu jāpārbauda, vai ar SIA „Baltic Polymers" 2020.gada 13.jūlija kreditoru sapulces lēmumu apstiprinātie maksātnespējas procesa izdevumi ir pamatoti un saistīti ar konkrētās juridiskās personas maksātnespējas procesa nodrošināšanu un vai šo izdevumu apstiprināšana nav pretēja kreditoru kopuma interesēm.

[2.2] Sūdzības iesniedzēja lūgusi atcelt 2020.gada 13.jūlija kreditoru sapulces lēmumu Nr. 1, ar kuru apstiprināti izdevumi tiesvedības monitoringam 0,90 *euro* apmērā.

Lietas materiālos atrodas administratores Baibas Didrihsones 2020.gada 10.jūlija akts, kurā norādīts, ka, lai nodrošinātu ar maksātnespējīgās SIA „Baltic Polymers" maksātnespējas procesu saistīto darbību izpildi, tika saņemts pakalpojums – tiesvedības monitorings, elektroniski saņemot paziņojumus par izmaiņām tiesvedības datos par laiku no 2020.gada 10.jūlija līdz 2021.gada 9.jūlijam. Šā pakalpojuma attaisnojuma dokuments ir 2020.gada 10.jūlija rēķins par 15 *euro*.

Šie izdevumi ir attiecināmi uz parādnieces maksātnespējas procesu un ir pamatoti apstiprināti ar kreditoru sapulces lēmumu, jo administratoram maksātnespējas procesā ir regulāri jāpārbauda maksātnespējīgās personas tiesvedības procesi. Līdz ar to šie izdevumi atzīstami par atbilstošiem normatīvo aktu prasībām, un to apstiprināšana nav pretēja kreditoru kopuma interesēm.

[2.3] Sūdzības iesniedzēja lūgusi atcelt 2020.gada 13.jūlija kreditoru sapulces lēmumus Nr. 13 un Nr. 20, ar kuriem apstiprināti grāmatvedības pakalpojumu izdevumi laika posmā no 2019.gada janvāra līdz 2019.gada decembrim 91,84 *euro* apmērā un laika posmā no 2018.gada maija līdz 2018.gada decembrim 61,23 *euro*.

Kreditori, kas balsojuši „Pret" šo izdevumu apstiprināšanu, norādījuši, ka minētos izdevumus pamatojošie dokumenti nav attiecināmi uz konkrēto maksātnespējas procesu. Tomēr minētie izdevumi ietilpst Maksātnespējas likuma 170.panta otrās daļas 1.punkta tvērumā, un administratore tos pamatoti iekļāvusi maksātnespējas procesa izdevumos.

Administratore iesniegusi 2020.gada 7.jūlija un 13.jūlija aktus par grāmatvedības nodrošināšanu ar parādnieces maksātnespējas procesu saistīto darbību izpildei un šo aktu sagatavošanu pamatojošos grāmatvedības pakalpojumu uzņēmuma rēķinus par sniegtajiem pakalpojumiem.

Kreditoru sapulces lēmumi Nr. 13 un Nr. 20 atbilst normatīvo aktu prasībām un tieši attiecināmi uz parādnieces maksātnespējas procesu, kā arī nav pretēji kreditoru kopuma interesēm.

[2.4] Sūdzības iesniedzēja lūgusi atcelt 2020.gada 13.jūlija kreditoru sapulces lēmumus Nr. 18 un Nr. 25, ar kuriem apstiprināti degvielas pakalpojumu izdevumi laika posmā no 2019.gada marta līdz 2019.gada decembrim 21,65 *euro* apmērā un laika posmā no 2018.gada maija līdz 2018.gada novembrim 25,68 *euro* apmērā.

Saskaņā ar administratores iesniegtajām atskaitēm automašīnai /TL marka/ ar valsts Nr. /reģistrācijas numurs/ 21,65 *euro* un 25,68 *euro* par degvielas patēriņu par veiktajām darbībām SIA „Baltic Polymers" maksātnespējas procesa ietvaros ir samērīga summa, ņemot vērā administratores veiktos maršrutus procesa nodrošināšanai (kustamās mantas apsekošanai, pārrakstīšanai un nodošanai, informācijas iegūšanai, dokumentu iesniegšanai).

[2.4.1] Sūdzības iesniedzēja norādījusi, ka degvielas izdevumi attiecināmi tieši uz ieķīlātās mantas apsekošanu un ka nenodrošinātajiem kreditoriem šādi izdevumi nav jāapstiprina kreditoru sapulcē, jo tie sedzami no naudas līdzekļiem, kuri iegūti, atsavinot ieķīlāto mantu.

Minētie iebildumi nav pamatoti, jo papildus apķīlātās mantas apsekošanai administratore veikusi citas darbības parādnieces maksātnespējas procesa nodrošināšanai, piemēram, juridiskās adreses apsekošanu, informācijas iegūšanu, dokumentu iesniegšanu un nodošanu.

[2.4.2] Tāpat sūdzības iesniedzēja nepamatoti atsaukusies uz Maksātnespējas likuma 116.pantu, jo izdevumi par degvielas patēriņu ietilpst Maksātnespējas likuma 170.panta otrās daļas 10.punkta tvērumā, proti, tie ir izdevumi, kas pamatoti un saistīti ar konkrētā juridiskās personas maksātnespējas procesa nodrošināšanu.

[2.4.3] No dzīvē gūtiem novērojumiem secināms, ka komersanti, izsniedzot, piemēram, degvielas kvītis, izsniedz tās tiešajam pakalpojuma saņēmējam. Neviena degvielas uzpildes stacija neizsniegs kvīti uz personas vārda, kas nav pakalpojuma saņēmējs, līdz ar to saprotams, ka kvītis izrakstītas uz administratores, nevis parādnieces vārda.

[2.4.4] Līdz ar to kreditoru sapulces lēmumi Nr. 18 un Nr. 25 atbilst normatīvo aktu prasībām un ir tieši attiecināmi uz parādnieces maksātnespējas procesu, kā arī nav pretēji kreditoru kopuma interesēm.

[2.5] Tiesa piekrīt administratores paskaidrojumiem, ka administrators, kuram ir pienākums vienā prakses vietā nodrošināt vairāku personu maksātnespējas procesu norisi, efektivitātes principa ievērošanu nodrošina, visos procesos koplietojot vienotus tehniskos resursus, tos attiecinot pēc kalkulācijas.

[3] Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta virsprokurors iesniedza protestu par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2020.gada 14.augusta lēmumu daļā, ar kuru noraidīta Maksātnespējas kontroles dienesta sūdzība par maksātnespējīgās SIA „Baltic Polymers" kreditoru sapulces 2020.gada 13.jūlija lēmumu Nr. 1, Nr. 13, Nr. 18, Nr. 20 un Nr. 25 atcelšanu.

Protests pamatots ar šādiem argumentiem.

[3.1] Tiesa kļūdaini attiecinājusi Maksātnespējas likuma 170.panta otrās daļas 10.punktā ietverto normu uz lietā konstatētajiem apstākļiem, kā arī nav ievērojusi Civilprocesa likuma 97.panta pirmās daļas un 230.panta ceturtās daļas prasības, kas novedis pie Maksātnespējas kontroles dienesta sūdzības nepareizas izlemšanas.

[3.2] Tiesai, lemjot par maksātnespējas procesa izdevumu pamatotību, atbilstoši Maksātnespējas likuma 170.panta otrās daļas 10.punktam jāvērtē, vai izdevumi ir pamatoti un saistīti ar konkrētās juridiskās personas maksātnespējas procesa nodrošināšanu. Tiesai jānoskaidro, vai izdevumi ir tieši attiecināmi uz konkrēto juridiskās personas maksātnespējas procesu, vai šādi izdevumi ir bijuši nepieciešami un lietderīgi. No izdevumus pamatojošajiem dokumentiem ir jābūt skaidri saprotamam, kāds pakalpojums, kādā apmērā un kad ir ticis sniegts.

[3.3] Tiesa secinājusi, ka grāmatvedības pakalpojumu sniegšanu pierāda administratores Baibas Didrihsones 2020.gada 7.jūlija un 2020.gada

13.jūlija akti un grāmatvedības pakalpojumu uzņēmuma rēķini par sniegtajiem pakalpojumiem, taču minēto pierādījumu saturu tiesa vispār nav vērtējusi.

Lietas materiālos esošie grāmatvedības pakalpojumu uzņēmuma rēķini liecina, ka grāmatvedības uzņēmums 2019.gadā un no 2018.gada maija līdz 2018.gada decembrim ir sniedzis grāmatvedības pakalpojumus administratorei Baibai Didrihsonei. No šiem rēķiniem nav iespējams secināt, vai un kādā apjomā grāmatvedības pakalpojumi sniegti saistībā ar SIA „Baltic Polymers" maksātnespējas procesu.

Savukārt no administratores 2020.gada 7.jūlija un 2020.gada 13.jūlija aktiem secināms, ka 2019.gadā un no 2018.gadā maija līdz 2018.gada decembrim SIA „Baltic Polymers" maksātnespējas procesā grāmatvedības sniegto pakalpojumu apjoms ik mēnesi nemainīgi ir bijis 0,055 (administratores norādītā mērvienība – kWh). Nedz administratores iesniegtie pierādījumi, nedz tiesai sniegtie paskaidrojumi nepamato šādu aprēķinu, proti, nav saprotams, uz kādiem datiem šāds sniegto pakalpojumu apjoms balstīts.

Turklāt, kā redzams no lietas materiāliem, šāds saņemtā pakalpojuma apjoms ticis norādīts arī saistībā ar izdevumiem par apsardzes pakalpojumiem, kas rada pamatotas šaubas par to, vai administratores norādītais grāmatvedības pakalpojumu apjoms – 0,055 – vispār balstīts kādos objektīvos datos.

[3.4] Arī attiecībā uz izdevumiem par tiesvedības datu monitoringu tiesa nav ņēmusi vērā, ka pakalpojums iegādāts laika posmam no 2020.gada 10.jūlija līdz 2021.gada 9.jūlijam, tātad – turpmākajam tiesvedības datu monitoringam. Administratore aktā norādījusi, ka minētā pakalpojuma apjoms attiecībā uz parādnieku būs 0,06 (administratores norādītā mērvienība – kWh).

Nav saprotami tiesas apsvērumi, uzskatot, ka iespējamo turpmāko tiesvedību monitorings SIA „Baltic Polymers" maksātnespējas procesā izmaksās 0,90 *euro*.

[3.5] Tiesai bija jāvērtē Maksātnespējas kontroles dienesta sūdzībā paustie iebildumi par to, ka maksātnespējas procesa izdevumi saistībā ar ieķīlātās mantas apsekošanu nav jāsedz nenodrošinātajiem kreditoriem. Ja maksātnespējas procesa norise un attiecīgās izmaksas ir vērstas uz nodrošinātā kreditora prasījuma apmierināšanu, tad šo izmaksu avotam būtu jābūt naudas līdzekļiem, kas iegūti no ieķīlātās mantas realizācijas.

Tiesa minētos iebildumus noraidījusi, turklāt bez motivācijas. Savukārt norādot, ka papildus apķīlātās mantas apsekošanai administratore veikusi arī citas darbības maksātnespējas procesa nodrošināšanai (juridiskās adreses apsekošanu, informācijas iegūšanu un dokumentu iesniegšanu un nodošanu), tiesa vērtējusi citus izdevumus saistībā ar degvielas iegādi, nevis izdevumus, kas saistīti ar apķīlātās mantas apsekošanu.

Ievērojot minēto, tiesas lēmums jautājumā par to, vai nenodrošinātajam kreditoriem jāsedz izmaksas, kas saistītas ar apķīlātās mantas apsekošanu, neatbilst Civilprocesa likuma 230.panta ceturtās daļas prasībām, kas nosaka tiesai pienākumu sniegt juridisku motivāciju lēmuma pieņemšanā.

Turklāt, neesot pierādījumiem lietā par to, kur un konkrēti kādi dokumenti iesniegti un nodoti, kur un kāda informācija iegūta, tiesa nepamatoti uz maksātnespējas procesa izdevumiem attiecinājusi arī izmaksas saistībā ar degvielas iegādi, lai nodrošinātu informācijas iegūšanu, dokumentu iesniegšanu un nodošanu. Tiesa ir formāli norādījusi uz administratores iesniegto pierādījumu esību, taču tos nav vērtējusi un to saturā nav iedziļinājusies, tādējādi pārkāpjot Civilprocesa likuma 97.panta pirmās daļas prasības.

[3.6] Izdevumus, kuru attiecināmību uz konkrēto maksātnespējas procesu nav iespējams pierādīt, nedrīkst iekļaut attiecīgā maksātnespējas procesa izmaksu sarakstā. Maksātnespējas procesa izmaksu caurskatāmība ir viens no veidiem, kā nodrošināt atklātības principa ievērošanu maksātnespējas procesā.

Motīvu daļa

[4] Iepazinies ar iesniegto protestu un pārējiem lietas materiāliem, Senāts atzīst, ka Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2020.gada 14.augusta lēmums protestētajā daļā ir atceļams un lieta šajā daļā nododama jaunai izskatīšanai Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesai.

[5] Maksātnespējas likuma 170.panta otrās daļas 1.punkts noteic, ka juridiskās personas maksātnespējas procesa izdevumos iekļauj atlīdzību pieaicinātajiem speciālistiem atbilstoši viņu sniegto pakalpojumu būtībai, apjomam un vērtībai pakalpojumu sniegšanas laikā, bet ne lielāku kā atlīdzība par analoģiskiem pakalpojumiem līdzīgās sfērās, savukārt 10.punkts noteic, ka juridiskās personas maksātnespējas procesa izdevumos iekļauj izdevumus, kas pamatoti un saistīti ar konkrētā juridiskās personas maksātnespējas procesa nodrošināšanu.

Senāts piekrīt protesta iesniedzējam, ka tiesai, lemjot par minēto maksātnespējas procesa izdevumu pamatotību, ir jāvērtē, vai izdevumi ir pamatoti un saistīti ar konkrētās juridiskās personas maksātnespējas procesa nodrošināšanu. Tiesai jānoskaidro ne tikai tas, vai šādi izdevumi ir bijuši un ir nepieciešami, bet arī tas, vai izdevumi noteiktā apmērā ir tieši attiecināmi uz konkrēto juridiskās personas maksātnespējas procesu. No izdevumus pamatojošajiem dokumentiem ir jābūt skaidri saprotamam, kāds pakalpojums, kādā apmērā un kad ir ticis sniegts, jo nepamatotu maksātnespējas procesa izmaksu apstiprināšana samazina kreditoru atgūstamo summu apmēru.

[5.1] Lai šo uzdevumu izpildītu, tiesai ir jāievēro Civilprocesa likuma prasības par pierādījumu vērtēšanu un nolēmumu pamatošanu. Piekrītot virsprokurora viedoklim, Senāts turpmāk norādīto apsvērumu dēļ atzīst, ka tiesas secinājumi par to, ka lēmumi par tiesvedību monitoringa, grāmatvedības pakalpojumu un degvielas izdevumu apstiprināšanu ir tieši attiecināmi uz parādnieces maksātnespējas procesu un nav pretēji kreditoru kopuma interesēm, ir izdarīts bez pietiekama pamata, jo tiesa, pārkāpdama Civilprocesa likuma 97.panta un 230.panta ceturtās daļas noteikumus, nav devusi pienācīgu vērtējumu sūdzības argumentiem un lietā iesniegtajiem pierādījumiem.

Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa noteic, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota ar tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem. Šā panta trešajā daļā ietverts noteikums, ka tiesai spriedumā [pēc analoģijas – lēmumā] jānorāda, kādēļ tā vienam pierādījumam devusi priekšroku salīdzinājumā ar citu pierādījumu un atzinusi vienus faktus par pierādītiem, bet citus – par nepierādītiem.

Minētās normas nosaka tiesas pienākumu pārbaudīt un novērtēt visus pierādījumus, kurus tiesa pieņēmusi, kā arī izvirza tiesai vairākas prasības, kas jāievēro, lai pareizi novērtētu lietā esošos pierādījumus. Pirmkārt, pierādījumi jāvērtē to kopumā, nevis izolēti. Otrkārt, vienlaikus jāvērtē pierādījumu saturs un forma. Treškārt, jānosaka pierādījumu nozīmība saistībā ar lietā konstatētajiem apstākļiem un faktiem. Ceturtkārt, jāiedziļinās katra pierādījuma būtībā, salīdzinot to ar citiem, un gadījumā, ja konstatētas pretrunas, jānorāda pamatojums, kādēļ vienam pierādījumam dota priekšroka.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 230.panta ceturtajai daļai tiesas lēmuma motīvu daļā norāda konstatētos faktus, pierādījumus, uz kuriem pamatoti tiesas secinājumi un argumenti, kā arī normatīvos aktus, pēc kuriem tiesa vadījusies.

Tiesa minētās prasības nav izpildījusi.

[5.2] Attiecībā uz izdevumiem par tiesvedības datu monitoringu nav strīda, ka šādi izdevumi vispārīgi var būt nepieciešami juridiskās personas maksātnespējas procesa nodrošināšanai. Taču no protestētā lēmuma nav saprotams, kā, ņemot vērā 2020.gada 10.jūlija rēķinu par 15 *euro* samaksu par tiesvedības datu monitoringu, turklāt attiecībā uz nākotnes laika posmu un bez jebkādas norādes uz SIA „Baltic Polymers", tiesa varēja secināt, ka uz parādnieces maksātnespējas procesu ir attiecināmi tieši 0,90 *euro*. Tātad lēmums šajā daļā nav motivēts.

[5.3] Tiesa secinājusi, ka grāmatvedības pakalpojumu sniegšanu pierāda administratores Baibas Didrihsones 2020.gada 7.jūlija un 2020.gada 13.jūlija akti un grāmatvedības pakalpojumu uzņēmuma rēķini par sniegtajiem pakalpojumiem. Taču, kā pamatoti norādīts protestā, tiesa minēto dokumentu saturu nav vērtējusi, un lēmumā nav motivācijas tam, kādi tieši grāmatvedības pakalpojumi sniegti SIA „Baltic Polymers" maksātnespējas procesā un kādi pierādījumi objektīvi liecina par šo pakalpojumu faktiskajām izmaksām.

No aktiem redzams, ka tos sastādījusi pati Baiba Didrihsone, norādot summas, kuru aprēķinā izmantota aktos plašāk neatklāta un nepaskaidrota daudzuma mērvienība 0,055 (administratores norādītā mērvienība – kWh). Grāmatvedības pakalpojumu uzņēmuma rēķini izrakstīti pakalpojumu saņēmējai Baibai Didrihsonei, un tajos nav nekādu ziņu, vai tie vispār ir attiecināmi uz SIA „Baltic Polymers" maksātnespējas procesu. Nedz šajos aktos, nedz rēķinos nav atklāts, kādi grāmatvedības pakalpojumi un kādā faktiskajā apmērā sniegti tieši SIA „Baltic Polymers". Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka administratores norādītais grāmatvedības pakalpojumu apjoms – 0,055 – ir objektīvi pamatots.

[5.4] Lai gan tiesas lēmumā nav pamatojuma tam, kā veidojas kreditoru sapulcē apstiprinātās summas, no administratores paskaidrojumiem un lietas materiāliem izriet, ka Baiba Didrihsone bez maksātnespējas procesa administratores pienākumiem pilda arī zvērinātas advokātes un mediatores pienākumus un no savā praksē visu saņemto pakalpojumu summas uz SIA „Baltic Polymers" attiecinājusi proporciju, kas rēķināta atbilstoši administratores patērētajam darba laikam saskaņā ar ikmēneša darba laika uzskaites tabulām.

Tiesa piekritusi administratores paskaidrojumiem, ka administrators, kurš vienā prakses vietā nodrošina vairāku personu maksātnespējas procesu norisi, efektivitātes principa ievērošanu nodrošina, visos procesos koplietojot vienotus tehniskos resursus, tos attiecinot pēc kalkulācijas.

Senāts šādam viedoklim nepiekrīt. Pirmkārt, grāmatvedības pakalpojumus nevar atzīt par „tehniskiem resursiem".

Otrkārt, lai gan vispārīgi administratoram nav aizliegts slēgt vienu līgumu ar grāmatvedības pakalpojumu sniedzēju par šādu pakalpojumu sniegšanu vairākiem uzņēmumiem un apmaksāt vienu rēķinu, tomēr, ja administrators izvēlas šādi rīkoties, tas neatceļ iepriekšminētās Maksātnespējas likuma 170.panta otrās daļas 1. un 10.punkta prasības un nepieciešamību administratoram pierādīt, kādi pakalpojumi, kādā apjomā un par kādu samaksu sniegti konkrētās juridiskās personas maksātnespējas procesā. Administratoram ir pienākums nodrošināt, lai nedz kreditoriem, nedz sūdzības gadījumā tiesai nebūtu šaubu par konkrēto izdevumu attiecināmību uz konkrēto subjektu. Apmaksājot šādus izdevumus un lūdzot tos apstiprināt kā maksātnespējas procesa izdevumus, administrators pēc būtības rīkojas ar citas personas līdzekļiem, kas viņam uzliek pienākumu būt īpaši rūpīgam. Protestā pareizi norādīts, ka izdevumus, kuru attiecināmību uz konkrēto maksātnespējas procesu nav iespējams pierādīt, nedrīkst iekļaut maksātnespējas procesa izmaksu sarakstā.

Treškārt, par pierādījumu citu personu faktiski sniegtajiem pakalpojumiem konkrētā uzņēmuma maksātnespējas procesā nevar kalpot administratora darba laiks, jo citu personu sniegto pakalpojumu faktam un apmēram nav objektīva sakara ar administratora darba laiku.

Administratoru no izdevumu pierādīšanas neatbrīvo arī Maksātnespējas likuma 6.panta 5.punktā minētais maksātnespējas procesa efektivitātes princips, jo, lai gan procesa ietvaros piemērojami tādi pasākumi, kas ļauj ar vismazāko resursu patēriņu vispilnīgāk sasniegt procesa mērķi, šiem pasākumiem ir jābūt likumīgiem. Turklāt Maksātnespējas procesa izmaksu caurskatāmība ir viens no veidiem, kā nodrošināt Maksātnespējas likuma 6.panta 7.punktā noteiktā atklātības principa ievērošanu maksātnespējas procesā.

[5.5] Minētais administratora izdevumu pierādīšanas pienākums un tiesas pienākums pārbaudīt pierādījumus un motivēt lēmumu attiecas arī uz degvielas izdevumiem. Lēmumā nav Civilprocesa likuma prasībām atbilstoša pierādījumu vērtējumā balstīta tiesas izdarīto secinājumu pamatojuma tam, kādi tieši degvielas izdevumi, kādēļ un kādā apmērā bija nepieciešami un ir attiecināmi uz SIA „Baltic Polymers" maksātnespējas procesa nodrošināšanu.

Turklāt, kā pamatoti norādīts protestā, tiesa nav vērtējusi Maksātnespējas kontroles dienesta sūdzībā paustos argumentus par to, ka maksātnespējas procesa izdevumi saistībā ar ieķīlātās mantas apsekošanu nav jāsedz nenodrošinātajiem kreditoriem, jo nenodrošinātajiem kreditoriem nav pamata maksāt par maksātnespējas procesa darbībām, kas ir vērstas uz nodrošināto kreditoru prasījumu apmierināšanu.

Tiesa vienīgi norādījusi, ka papildus apķīlātās mantas apsekošanai administratore veikusi arī citas darbības maksātnespējas procesa nodrošināšanai, taču tā nav nedz atbilde uz iepriekšminēto sūdzības argumentu, nedz arī ļauj saprast, kādēļ kreditoriem tomēr jāsedz visas administratores uzrādītās izmaksas. Turklāt Maksātnespējas kontroles dienests sūdzībā bija norādījis, ka saskaņā ar maksātnespējīgās SIA „Baltic Polymers" mantas pārdošanas plānu parādnieces manta sastāvēja tikai no ieķīlātās mantas, tātad visi degvielas izdevumi ir attiecināmi tieši uz ieķīlāto mantu. Lai pārliecinātos par šī argumenta pareizību vai nepareizību, tiesa nevarēja aprobežoties ar vispārīgu atsauci uz administratores norādīto braucienu mērķi iegūt informāciju, iesniegt vai nodot dokumentus, bet gan tiesai bija jāpārliecinās, par kādu informāciju un dokumentiem ir runa.

[5.6] Ievērojot minēto, tiesa bez pietiekama pamata atzina, ka strīdus izdevumi ir attiecināmi uz SIA „Baltic Polymers" maksātnespējas procesu, ir atbilstoši normatīvo aktu prasībām un to apstiprināšana nav pretēja kreditoru kopuma interesēm.

Senāta ieskatā iepriekš izklāstīto argumentu kopums ļauj secināt, ka konstatētie trūkumi materiālo tiesību normu piemērošanā un procesuālie pārkāpumi lietai nozīmīgo apstākļu, sūdzības argumentu un pierādījumu novērtēšanā un lēmumā izdarīto secinājumu pamatošanā vērtējami kā tādi, kas varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas. Tas dod pamatu lēmuma atcelšanai protestētajā daļā.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 2.punktu, 485.pantu, Senāts

nolēma:

atcelt Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2020.gada 14.augusta lēmumu daļā, ar kuru noraidīta Maksātnespējas kontroles dienesta sūdzība par maksātnespējīgās SIA „Baltic Polymers" kreditoru sapulces 2020.gada 13.jūlija lēmumu Nr. 1, Nr. 13, Nr. 18, Nr. 20 un Nr. 25 atcelšanu, un nodot lietu šajā daļā jaunai izskatīšanai Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore referente Z. Pētersone

Senatore A. Čerņavska

Senators N. Salenieks